

47. Hypotheek

november 2008

Het hypothecaire piramidespel is ons fataal geworden. We hebben voor de muziek uit gelopen en uiteindelijk is de lat waarop wij leefden onder ons toenemende overgewicht bezweken. We stapelden hypotheek op hypotheek: op ons huis, op de natuur, op frisse lucht, op de toekomst, op onze goodwill in Afghanistan en Irak, op de derde wereld, enzovoort. Ook het oliespuitje van FED's renteverlaging heeft niet gewerkt; het bleek alleen maar meer van hetzelfde: investeren om niet te worden ingehaald. En van die inhalers is de derde wereld. Die heeft geen buffer. Zodra die zich met rammelende maag in de crisis mengt, raken we op een chaotische manier pas echt in de problemen. Vandaar een kleine globalistische excursie.

De wereldhandel kampt met grote ongelijkheid. Terwijl wij westerlingen rooibouw plegen op het milieu, door kort gezegd onze fabrieksschoorstenen, wordt in arme landen rooibouw gepleegd op de natuur, zoals de illegale houtkap van het tropisch regenwoud. Die illegale houtkap wordt bestreden door het al even illegale witwassen in de houthandel, en onze overdosis CO2 uitstoot wordt bestreden door veel te vergaderen. Het is bekend. Het lijkt een kwestie van touwtrekken waarbij eigenbelang en publieke opinie tegenover elkaar staan.

Er is echter nog een ongelijkheid in de wereldhandel, een ongelijkheid waarvan we zelf de zwarte piet in de hand hebben. Met het geld dat een arm land voor zijn exportprodukten ontvangt koopt het onze technisch hoogwaardiger produkten; geweren bijvoorbeeld. In onze prijs zit (zichtbaar) de plastic emballage, afval dus, en (onzichtbaar) de afschrijving van de kapitaalgoederen die wij mede dankzij ons koloniale verleden in de loop der eeuwen hebben kunnen ontwikkelen. Maar niet alleen dat, ook de kosten van onze verzorgingsstaat zitten in die prijs verdisconteerd, en de kosten om onze kinderen naar school te laten gaan in plaats van ze naar de fabriek - of erger - te moeten sturen. De arme landen betalen dus mee aan onze educatieve en sociale voorzieningen; en wij niet aan de hunne, eenvoudig omdat zij die niet hebben, anders waren het geen lage lonen-landen. Is het vreemd dat de armen steeds armer worden en de rijken - slapend - steeds rijker? Daar helpt geen ontwikkelingshulp tegen; dat is een fooi.

Wat nu. Het gaat niet aan om te zeggen: "Jullie mogen dit of dat niet exporteren" maar je kunt wel een invoerrecht heffen dat gebaseerd is op een bepaalde formule ontleend aan de kosten van onze verzorgingsstaat. Daarmee beschermen we natuurlijk onze eigen vergelijkbare produkten, onze eigen landbouw of onze eigen Amerikaanse katoen. En daarover klaagt de tegenpartij. Maar, zouden we die invoerrechten afdragen aan de IMF die het tegen nul procent rente als trekkingsrecht aan de derde wereld uitleent, dan is dat heffen van invoerrecht m.i. acceptabel. Uiteraard moet dat trekkingsrecht niet in dollars worden uitgedrukt maar, zoals Keynes indertijd tevergeefs voorstelde - en zijn gelijk is nu wel bewezen - in een neutrale "bancor" zoals hij dat noemde.

Zo wordt de sociale ongelijkheid misschien geneutraliseerd. En de educatieve ongelijkheid? Dat is simpeler, door ons internationaal te profileren en onze scholen en universiteiten - het Universitair AsielFonds tegemoetkomend - daartoe ruimhartiger open te stellen voor buitenlanders. Nederland als brandpunt van kennisoverdracht. Waarom nodigen we de Afgaanse en Irakese jeugd niet uit om bij ons te komen studeren? Niet omdat we Sinterklaas zijn, maar eenvoudig uit sociale overwegingen, of, zo u wilt, om minder aantrekkelijk te zijn voor terroristen, hetgeen ons ook nog eens een politiestaat kan besparen, of, zo u wilt, omdat we boter op ons hoofd hebben; koloniale boter, radioactieve en chemische dumpboter, enz. De export van arme landen wordt weliswaar geremd door onze invoerrechten, maar daar staat aldus iets tegenover: onze studiegastvrijheid (if so) en financieel: het trekkingsrecht, en tenslotte de stimulans om meer voor eigen gebruik te produceren. Anders gezegd: het impliciet stimuleren van de eigen landbouw - want eten moeten we allemaal, liefst. Ook in tijd van oorlog als de handelsroutes wegvallen (of gekaapt worden) en met de eerstvolgende hongervinter de echte crisis aanbreekt.

Uw columnist, V.L.